NORAKSTS
Lieta Nr.A42735909
143/AA43-1077-11/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 7.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Liniņa,
tiesneši I.Amona un V.Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par SIA „Lars Prim", reģistrācijas Nr.40003387437, saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[33]panta astotās daļas, sakarā ar Autotransporta inspekcijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 15.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 30.novembrī transportlīdzeklis Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, ar puspiekabi, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/* (turpmāk – transportlīdzeklis), veica starptautisko kravas komercpārvadājumu maršrutā no Latvijas uz Norvēģiju.

Ventspils ostā tika veikta minētās kravas transportlīdzekļa faktiskās masas kontrole ar muitas svariem un konstatēts pārkāpums - transportlīdzekļa faktiskā masa pārsniegta par 2960 kg.

2008.gada 1.decembrī Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Kurzemes reģionālās iestādes Muitas noteikumu pārkāpumu novēršanas daļas Augškurzemes fiziskās kontroles sektora amatpersona SIA „Lars Prim" sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.BI 004381 (turpmāk – protokols) par Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – CSN) 208.punkta 3.pielikuma 8.5.apakšpunkta pārkāpumu, atbildība par ko paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 149.[33]panta astotajā daļā.

2009.gada 7.janvārī Autotransporta inspekcijas (turpmāk – Inspekcija vai atbildētāja) Kontroles daļas vadītāja vietnieks pieņēma lēmumu par LAPK 149.[33]panta astotajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu SIA „Lars Prim" sodīt ar naudas sodu Ls 1500 apmērā.

Ar Inspekcijas vadītāja 2009.gada 2.marta lēmumu Nr.48 (turpmāk – Lēmums) 2009.gada 7.janvāra lēmums administratīvā pārkāpuma lietā Nr.11J/BI 004381 atstāts negrozīts.

[2] 2009.gada 1.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „Lars Prim” (turpmāk - pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu, pamatojoties uz turpmāk minēto.

[2.1] Kravas iekraušana notika lauku teritorijā Liepājas reģionā, tāpēc nebija iespējas veikt kravas nosvēršanu uz vietas. Pieteicēja pamatojās uz nosūtītāja norādīto svaru. Par informācijas pareizību atbild kravas nosūtītājs. Saskaņā ar Autopārvadājumu likuma 17.panta noteikumiem kravas svaru norāda kravas nosūtītājs.

[2.2] Pēc pieņemtām normām malkai jābūt sausai (mitrums nevar pārsniegt 15-18%). Sausa koka produkcija, kura speciāli nav aizsargāta pret mitrumu, atkarīgi no ārēja gaisa mitruma un laika apstākļiem, koka izstrādājumi var uzsūkt mitrumu un mainīt sākotnējo svaru.

[2.3] Pieteicējas nodoms nav bijis izdarīt vai pieļaut pārkāpumu, jo strādājot starptautisko pārvadājumu un ekspedīcijas tirgū apzināti pārsniegt pieļaujamo svaru komersantam nav izdevīgi, jo administratīvais sods par šo pārkāpumu ir krietni lielāks nekā sagaidāmā peļņa. Tā kā pieteicēja veica starptautisko pārvadājumu uz Norvēģiju, tai bija zināms ka Ventspils ostā ir svaru pārbaude, tādēļ tā nevarēja pieļaut administratīvā pārkāpuma iespējamo izdarīšanu aiz neuzmanības.

[2.4] Pieteicēja uzskata, ka VID Kurzemes reģionālās iestādes muitas amatpersona nebija pilnvarota sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu, jo saskaņā ar LAPK 221.panta trešo daļu sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolus šā panta pirmajā daļā minēto institūciju vārdā ir tiesīgas šā panta otrajā daļa minētās amatpersonas.

[3] Inspekcija paskaidrojumā par pieteikumu to neatzīst, pamatojoties uz turpmāk minēto.

[3.1] Transportlīdzekļa faktiskā masa tika pārsniegta par 2940 kg, līdz ar to izdarīts administratīvais pārkāpums, par ko LAPK 149.^{33}panta astotajā daļā paredzētā administratīvā atbildība. Pieteicējas teorētiskie aprēķini nepierāda precīzu transportlīdzekļa faktisko masu. Precīzu transportlīdzekļa svaru var noteikt tikai ar svēršanas metodi, kas tika izdarīts kontroles laikā.

[3.2] LAPK 215.^{1}pants paredz, ka VID pakļautībā neietilpst LAPK 149.^{33}pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana. Saskaņā ar LAPK 221.panta otrās daļas 1.apakšpunktu konkrētās administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana ir Autotransporta inspekcijas kompetencē. Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 18.augusta noteikumu Nr.665 „Autopārvadājumu kontroles kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr.665) 3.punkta 3.3.2.3.apakšpunktu Latvijas Republikas robežkontroles punktos uz Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas, uz Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežas, pierobežas joslā, kā arī ostās, muitas iestādes kontrolē transportlīdzekļa faktisko masu vai ass slodzi un gabarītus. Administratīvā pārkāpuma lietu attiecībā pret pieteicēju izskatījusi un sodu uzlikusi iestāde, kas atbilstoši LAPK noteiktajai kārtībai ir tiesīga to darīt, līdz ar to lēmuma atcelšanai nav pamata.

[3.3] Pieteicējai uzlikts minimālais naudas sods, kāds paredzēts par minētā pārkāpuma izdarīšanu, līdz ar to uzliktais naudas sods atzīstams par samērīgu un atbilstošu izdarītajam pārkāpumam, jo minimālā soda samērīgumu jau izvērtējis likumdevējs.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 15.septembra spriedumu pieteikums apmierināts – Lēmums atcelts un izbeigta administratīvā pārkāpuma lieta. Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka konkrētajā lietā administratīvā pārkāpuma protokolu ir sastādījusi VID Kurzemes reģionālās iestādes Muitas pārvades amatpersona.

Tiesa konstatēja, ka LAPK 221.pants neparedz, ka par 149.^{33}panta astotajā daļā paredzēto pārkāpumu administratīvā pārkāpuma protokolu varētu sastādīt VID amatpersona.

Savukārt LAPK 215.^{1}pantā, kur noteikts, kādas administratīvo pārkāpumu lietas izskata VID, nav minēts LAPK 149.^{33}panta astotajā daļā paredzētais administratīvais pārkāpums.

Līdz ar to tiesa atzinusi, ka LAPK neparedz VID amatpersonai sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu par LAPK 149.^{33}panta astotajā daļā paredzēto pārkāpumu.

[4.2] LAPK 247.panta pirmā daļa noteic, ka personas, kurām ir tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu, var noteikt arī citi normatīvie akti.

Pārbaudot likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" saturu, attiecībā uz muitas amatpersonām tiesa šādu pilnvarojumu neatrada.

Tāpat tiesa konstatēja, ka saskaņā ar Autopārvadājumu likuma 4.panta trešajā daļā minēto deleģējumu, izdoto Noteikumu Nr.665 3.3.2.3.apakšpunkts noteic muitas iestādēm tiesības kontrolēt transportlīdzekļa faktisko masu vai ass slodzi un gabarītus ostās. Tātad likumdevējs ir noteicis muitas amatpersonām tiesības veikt transportlīdzekļa faktisko masas kontroli ostās. Taču Noteikumos Nr.665 nav noteiktas muitas amatpersonu tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu.

Līdz ar to tiesa atzinusi, ka 2008.gada 1.decembra administratīvā pārkāpuma protokols Nr.BI 004381 ir spēkā neesošs, jo to ir sastādījusi amatpersona, kura tam nebija pilnvarota.

[4.3] LAPK 243.panta pirmajā daļā noteikts, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Lai arī šajā pantā tālāk noteikts, ka šos faktus konstatē tostarp ar protokolu par administratīvo pārkāpumu, tiesa uzskatīja, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir nozīmīgs dokuments administratīvā pārkāpuma lietvedībā gadījumos, kad tiesību normas paredz administratīvā protokola sastādīšanu.

LAPK 246.panta pirmā daļa paredz, ka par administratīvo pārkāpumu pilnvarotai personai ir jāsastāda administratīvā pārkāpuma protokols. LAPK 248.pants noteic administratīvā pārkāpuma protokolā ietveramās obligātās ziņas, proti, protokola saturu. LAPK 250.pants paredz gadījumus, kad administratīvo pārkāpuma protokolu nesastāda. Konkrētais administratīvais pārkāpums neietilpst šajos izņēmumos, līdz ar to administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšana par LAPK 149.[33]pantā paredzētu pārkāpumu ir obligāta.

No minētajām tiesību normām secināts, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības. Faktiski šī amatpersona atzīst, ka ar protokolā konstatētajām darbībām persona ir izdarījusi pārkāpumu, par kuru paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments kā sākotnēja apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā.

[4.4] Atbilstoši LAPK 243.panta otrajai daļai protokols par administratīvo pārkāpumu ir viens no līdzekļiem, ar kuru konstatē faktus administratīvā pārkāpuma lietā un institūcijai (amatpersonai), kura izskata administratīvā pārkāpuma lietu, atbilstoši LAPK 268. un 271.pantam protokolā norādītās ziņas par faktiem ir jāpārbauda un jāizvērtē.

Tādējādi administratīvo pārkāpumu protokolu nevar pielīdzināt citiem lietā esošiem pierādījumu līdzekļiem, kurus var izslēgt no pierādījumu apjoma. Tiesa administratīvā pārkāpuma protokola spēkā neesamību atzīst par būtisku trūkumu, līdz ar to, nav pamatota administratīvās lietvedības turpināšana lietā.

[4.5] Pamatojoties uz iepriekš minēto, tiesa atzinusi, ka lietā nav likumā noteiktā kārtībā konstatēts administratīvā pārkāpuma notikums.

Saskaņā ar LAPK 239.panta 1.punktu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka Lēmums atzīstams par prettiesisku, tāpēc atceļams un lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā izbeidzama.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 15.septembra spriedumu atbildētājs iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Svēruma akts Nr.685 apliecina pašu pārkāpuma faktu – konstatēta konkrēta transportlīdzekļa faktiskā masa 42 960 kg. Minētais fakts izriet arī no VID muitas apskates akta Nr.V8/302, muitas uzrauga *I.C.* 2008.gada 1.decembra dienesta ziņojuma, transportlīdzekļa vadītāja *A.H.* 2008.gada 30.novembra rakstveida paskaidrojuma. Administratīvā pārkāpuma protokolā norādītie fakti nav pretrunā ar iepriekšminētajos pierādījumos atspoguļoto informāciju. Administratīvā pārkāpuma protokols LAPK 243.panta izpratnē ir viens no pierādījumiem.

Konkrētajā gadījumā lietas materiālos ir citi pārkāpumu apstiprinoši pierādījumi (galvenais no tiem ir svēruma akts), tādējādi, ja arī administratīvā

pārkāpuma protokols tiek izslēgts no pierādījumiem, pārkāpuma būtība un administratīvā akta rezultāts netiktu ietekmēts.

[5.2] Konstatējot procesuālu pārkāpumu, katrā konkrētajā situācijā ir jāizvērtē pieļautā procesuālā pārkāpuma ietekme uz konkrēta administratīvā procesa rezultātu.

Būtisks procesuāls pārkāpums būtu pieļauts, ja administratīvā pārkāpuma protokols nebūtu sastādīts vispār un lietā nebūtu pierādījumu.

[5.3] Interpretējot LAPK 221.pantu ir jāievēro likuma 149.^{33}panta mērķis. LAPK 221.pantā, ievērojot amatpersonu vietu hierarhijā un atbildības pakāpi, nošķirta autotransporta kontroles iestāžu un amatpersonu kompetence. Minētajā pantā noteiktās tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu netiek nošķirtas atkarībā no pārkāpuma veida vai sankcijas bardzības. LAPK 215.^{1}pants regulē VID tiesības izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvo sodus (149.^{33}pants nav iekļauts), tādējādi, pamatojoties uz LAPK 249.panta pirmo daļu, administratīvā pārkāpuma protokols tika nosūtīts Autotransporta inspekcijai.

[5.4] LAPK 215.^{1}pants nenosaka tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu, taču tas nenozīmē, ka par pārkāpumiem, kuru izskatīšana ir VID kompetencē, administratīvā pārkāpuma protokols būtu jāsastāda citai iestādei (likuma nepilnība). Likumdevēja mērķis nebija noteikt VID muitas iestādēm tiesības kontrolēt transportlīdzekļu sastāva faktisko masu, asu slodzi, gabarītus Latvijas Republikas robežkontroles punktos, kā arī ostās (Noteikumu Nr.665 3.3.2.3.apakšpunkts), vienlaicīgi nenosakot arī tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu pārkāpuma konstatēšanas gadījumā.

Ņemot vērā minēto, tiesas konstatētais procesuālais pārkāpums atzīstams par nebūtisku.

[6] Paskaidrojumos par apelācijas sūdzību pieteicēja norādīja, ka to neatzīst, pievienojoties pirmās instances tiesas spriedumā paustajai motivācijai.

[7] 2011.gada 3.oktobrī Administratīvajā apgabaltiesā saņemti atbildētājas papildus paskaidrojumi, kuros norādīts, ka pirmās instances tiesa, tulkojot tiesību normas, ir izmantojusi tikai gramatisko interpretācijas metodi.

Pieteicēja pie administratīvās atbildības būtu saukta arī gadījumā, jo administratīvā pārkāpuma protokolu būtu sastādījusi Inspekcijas amatpersona.

Lietā nav konstatējami pamati pieteicējas atbrīvošanai no administratīvās atbildības.

[8] Ņemot vērā, ka lietas dalībnieki ir piekrituši lietas izskatīšanai rakstveida procesā, Administratīvā apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 114.panta pirmajai daļai lietu izspriež bez tiesas sēdes.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota.

[10] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 15.septembra sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi un vispusīgi izvērtēja lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Līdz ar to apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai (sk. šā sprieduma [4] punktu), tāpēc tos pašus apsvērumus atkārtoti nenorāda.

[11] LAPK 238.[1]panta pirmās daļas 1.-3.punkts nosaka, ka saņemot pieteikumu vai citus materiālus par administratīvo pārkāpumu, šā kodeksa 247.pantā minētajām personām diennakts laikā jāsastāda administratīvā pārkāpuma protokols vai jāpieņem viens no šādiem lēmumiem:

1) par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā;

2) par atteikšanos uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā;

3) par materiālu nosūtīšanu pēc piekritības.

LAPK 247.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka personas, kurām ir tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu, nosaka šis likums vai citi normatīvie akti.

Kā pirmās instances tiesa pareizi konstatēja, tad LAPK 215.[1]pants paredz, ka VID kompetencē neietilpst LAPK 149.[33]pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana. Līdz ar to VID Muitas amatpersonas nav pilnvarotas sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu par LAPK 149.[33]panta astotajā daļā paredzēto pārkāpumu. VID Muitas iestādes amatpersonas tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu par LAPK 149.[33]panta astotajā daļā paredzēto pārkāpumu nav paredzētas arī citos normatīvajos aktos.

Ievērojot minēto, konkrētajā gadījumā VID Muitas amatpersonu pienākums, konstatējot, ka iespējams ir noticis LAPK 149.[33]panta astotajā daļā paredzētais pārkāpums, nosūtīt materiālus administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanai iestādei pēc piekritības – Autotransporta inspekcijai.

[12] Administratīvā pārkāpuma protokolam ir divējāda daba. Pirmkārt, tas ir dokuments, kurā tiek fiksētas procesuālās darbības, norādītas lietas izlemšanai nepieciešamās ziņas (LAPK 246., 248.pants), kā arī ar protokolu tiek uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Otrkārt, protokols

atbilstoši LAPK 243.pantam ir vērtējams arī kā pierādīšanas līdzeklis, kas ietver ziņas par faktiem, kas apliecina pārkāpuma esamību. Tas ir, administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā fiksē ziņas par izdarīto pārkāpumu un kuram ir pierādījuma nozīme lietā.

Lai pierādīšanas līdzeklis būtu izmantojams, tam ir jābūt iegūtam ar tiesiskām metodēm.

Konkrētajā gadījumā administratīvā pārkāpuma protokols ir sastādīts, pārkāpjot protokola sastādīšanas pilnvarojuma nosacījumus.

Atbildētājai LAPK neparedz iespēju turpināt lietvedību uz administratīvā pārkāpuma protokola pamata, ko ir sastādījusi amatpersona, kas tam nav normatīvajos aktos pilnvarota.

[13] Administratīvā apgabaltiesa nepiekrīt atbildētāja viedoklim, ka administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas pilnvarojuma nosacījumu neievērošana nav būtisks procesuāls pārkāpums.

No LAPK 237.panta izriet, ka lietvedībai administratīvo pārkāpumu lietās jānotiek stingrā saskaņā ar likumu.

Viens no jautājumiem, kas izlemjams saskaņā ar LAPK 268.panta 2.punktu, ir vai pareizi sastādīts protokols par pārkāpumu. Konstatējot, ka protokolu nav sastādījusi pilnvarotā persona, institūcijai, kas sagatavo un izskata lietu, ir pienākums šo trūkumu novērst, jo administratīvā pārkāpuma protokols, kurus sastādījusi tam nepilnvarota persona, ir spēkā neesošs. Ja konstatētais trūkums nav novērsts, konkrētā administratīvā pārkāpuma lietvedībā iztrūkst pamatdokuments, uz kā pamata tālāk virzāma lietvedība (izņemot gadījumus, kad administratīvā pārkāpuma protokolu var nesastādīt (LAPK 250.pants).

Turklāt jāņem vērā, ka administratīvo pārkāpumu lietas ir uzskatāmas par krimināllietām Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izpratnē *(Sk. Satversmes tiesa 2002. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-17-0106 secinājumu daļas 6.1. punktu.).* Ar administratīvā pārkāpuma protokolu personai tiek inkriminēts konkrēts pārkāpums, par ko ir paredzēta administratīvā atbildība, līdzīgi kā krimināllietās personai tiek celta apsūdzība. Ar šo brīdi personai tiek darīts zināms, kādu pārkāpumu tā ir izdarījusi, ar šo brīdi persona var sākt realizēt savas likumā noteiktās tiesības uz aizstāvību. Minēto iemeslu dēļ administratīvā pārkāpuma protokols ir būtiska administratīvā pārkāpuma lietvedības daļa.

Līdz ar to fakts, ka lietā nav spēkā esoša administratīvā pārkāpuma protokola, noved pie rezultāta, ka lietā nav procesuāli pareizi konstatēts administratīvā pārkāpuma sastāvs, tāpēc lēmums, ar kuru persona saukta pie administratīvās atbildības, nav atzīstams par tiesisku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.[11]panta otrās daļas 3.punktu un 286.[14]pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

atcelt Autotransporta inspekcijas vadītāja 2009.gada 2.marta lēmumu Nr.48 par SIA „Lars Prim", reģ.Nr.40003387437, (protokols Nr.BI 004381) saukšanu pie administratīvās atbildības un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese referente	*(paraksts)*	S.Liniņa
Tiesneši	*(paraksts)*	I.Amona
	(paraksts)	V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Liniņa
Rīgā, 2011.gada 7.novembrī